Sveinn Björnsson og Guðmundur Karl:

Hafnfirðingar á Kjarvalsstöðum

Tveir hafnfirskir málarar, Sveinn Björnsson og Guðmundur Karl Ásbjörnsson opna sýningar á Kjarvalsstöðum í dag. Stórar sýningar báðar: um hundrað myndir á hvorri, olíuverk og vatnslitamyndir.

Árni Bergmann skrifar

Fagur fiskur í sjó

Sveinn Björnsson hefur oft og víða sýnt frá því hann kom af sjónum og fór að mála árið 1954. Eins og oft áður eru myndir hans margar stórar, efniviðurinn sóttur á haf út eða ofan í sjó („kannski er ég með blátt og grænt sálarlíf" segir hann sjálfur). Kynjafiskar eru þar ýmislegir, en einnig sá frægi saltfiskur: til dæmis á þeirri mynd sem stærst er og sýnir fiskiþorp á bak við einskonar madonnu með saltfisk stóran í fangi. Þessa mynd kallar Sveinn „Þjóðarhag".

Menn eru að segja, sagði Sveinn, að þessar myndir mínar séu **nýlist** og kannski er eitthvað sameiginlegt með þessum grófa impressjónisma mínum og því sem unga fólkið er að gera núna. En ég skal þá bæta því við, að þótt ég hafi stundum þótt mála glannalega þá finnst mér ég hafa leyfi til að kvarta yfir því, að unga fólkið sumt sé heldur kærulaust í verki, hafi ekki næga sjálfsvirðingu.

Eg fór snemma til sjós, segir Sveinn, og sá tími hefur alltaf sett svip sinn á það sem ég hefi gert. Karl sem ég þekkti komst stundum svo að orði að sér þætti „hryllilega gaman" af að fást við vélar. Mér þykir líka hryllilega gaman að mála þegar ég byrja og hef gaman af því að mála stórar myndir og helst margar í einu.

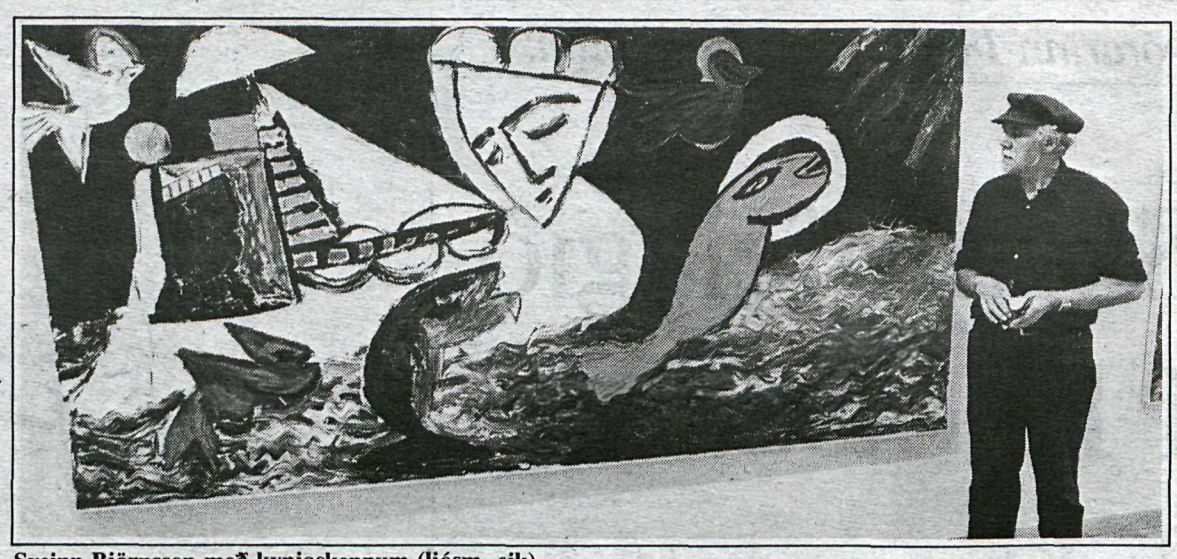
Landslag

Í hinum salnum á Kjarvalsstöðum er Guðmundur Karl Ásbjörnsson. Guðmundur Karl er kennari í Iðnskóla og hefur því sumrin til að mála óskert – mætti því heita betur settur með tíma en Sveinn, sem hefur sína afkomutryggingu í lögreglunni.

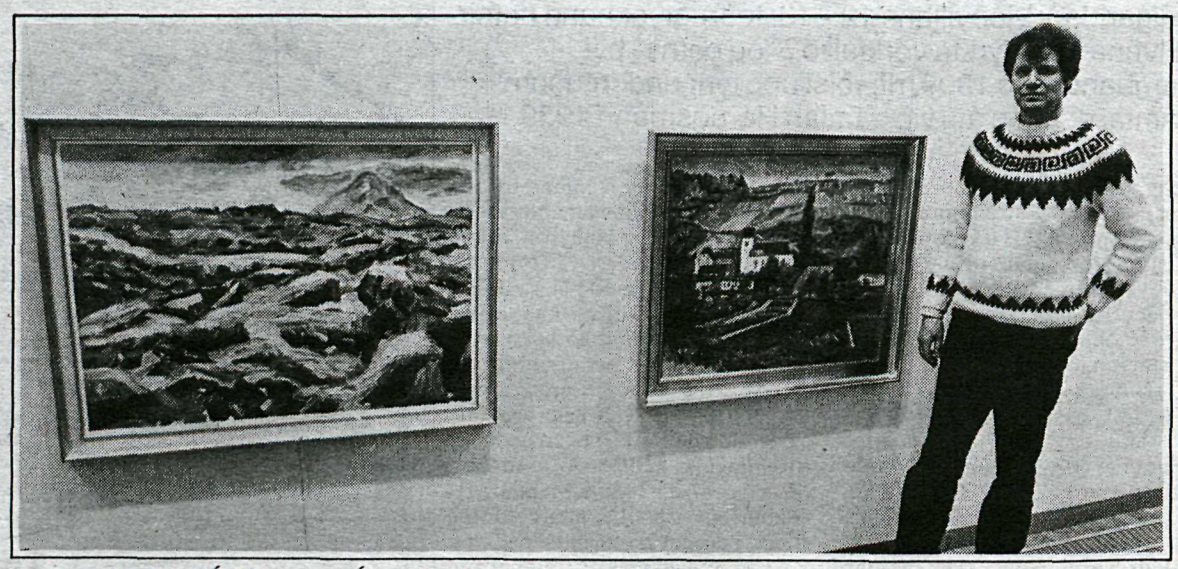
Guðmundur Karl sýnir mest landslagsmyndir og má fljótlega sjá að hann er aðdáandi Ásgríms og Kjarvals. Hann gerir talsvert af því að mála svipuð mótíf hvað eftir annað „og leita þá að nýjum stemmingum" að því er hann segir sjálfur. Nokkrar fantasíur eru á sýningunni, nokkrar sjávarplássmyndir, fáeinar frá útlöndum – en það eru fjöll, hraun og dalir landsins sem „eiga svæðið". Og vinsældir landslagsins sýnast ekki dvína, hvorki hér né erlendis, segir Guðmundur Karl.

Guðmundur Karl nam við listaskóla í Flórens í fjögur ár og lauk einnig námi á Spáni í málverkaviðgerðum. Fyrstu sýningu sína hélt hann heim kominn í Bogasalnum 1966. Hann hefur og sýnt í Þýskalandi á vegum Deutsches Kulturwerk. Hann átti aðild að Myndlistarfélaginu og tók þá þátt í öllum samsýningum þess.

áb.

Sveinn Björnsson með kynjaskepnum (ljósm. eik)

Guðmundur Karl Ásbjörnsson: Ég er konseravatífur landslagsmálari....

ritstjórnargrein

Enginn sigurvegari, en D og G héldu velli

Kjartan Ólafsson skrifar

Nú þegar hálfur mánuður er liðinn frá alþingiskosningum og ríkisstjórn hefur enn ekki verið mynduð, þá er ekki fjarri lagi að líta svolítið nánar á úrslit alþingiskosninganna.

Í þessum kosningum fór enginn stjórnmálaflokkanna með sigur af hólmi og sama má segja um hin nýju stjórnmálasamtök, sem nú fengu fulltrúa kjörna á Alþingi.

Það er **ekki** sigur hjá Sjálfstæðisflokknum, þótt hann með naumindum bætti við sig einu þingsæti og fengi álíka útkomu og hann hefur hlotið að jafnaði í kosningum frá því kjördæmabreytingin var gerð árið 1959.

Við skulum hér bera stuttlega saman útkomu flokkanna í kosningunum nú og árangur þeirra í þeim sjö alþingiskosningum, sem áður höfðu verið háðar síðan núverandi kjördæmaskipan var tekin upp.

Sjálfstæðisflokkurinn

Í kosningunum fyrir hálfum mánuði fékk Sjálfstæðisflokkurinn 39,2% atkvæða yfir landið í heild (atkvæði T-listans á Vestfjörðum þá talin með). Í kosningunum 7 frá 1959 til 1979 fékk Sjálfstæðisflokkurinn að meðaltali 38,2% atkvæða eða einu prósentustigi lægri tölu en nú. Á þessu tímabili fór Sjálfstæðisflokkurinn tvisvar yfir 40% mörkin. Það var í kosningunum 1963, þegar flokkurinn fékk 41,4% og í kosningunum 1974, þegar flokkurinn fékk 42,7%. Lægst fór Sjálfstæðisflokkurinn hins vegar í kosningunum 1978, er hann fékk aðeins 32,7% atkvæða.

Framsóknarflokkurinn

Í aprílkosningunum nú fékk flokkurinn 19% atkvæða, og eru þá kjósendur BB lista í Norðurlandskjördæmi vestra taldir með. Í hinum sjö alþingiskosningum, sem fram fóru á árabilinu 1959 til 1979 fékk Framsókn hins vegar að jafnaði 24,9% atkvæða og sýnir þessi samanburður best hvað útkoma flokksins var í rauninni hörmuleg nú að þessu sinni. Í þeim kosningum, sem háðar hafa verið síðan kjördæmaskipaninni var breytt árið 1959, þá var fylgi Framsóknarflokksins mest í kosningunum 1963 þegar það náði 28,2% og var þannig um 50% meira en nú. Aðeins einu sinni áður hefur Framsóknarflokkurinn farið niður fyrir 20% mörkin, en það var í kosningunum 1978, þegar fylgi flokksins hrapaði niður í 16,9% eftir fjögurra ára setu í ríkisstjórn Geirs Hallgrímssonar.

Það vekur líka sérstaka athygli, þegar skoðuð er staða Framsóknarflokksins, að á suðvesturhorni landsins þar sem búa 60% þjóðarinnar, í Reykjavík og í Reykjaneskjördæmi, þá hefur flokkurinn aðeins einn þingmann.

Fylgi Framsóknarflokksins í Reykjavík, þar sem Ólafur Jóhannesson hefur verið leiðtoginn síðustu ár er komið niður í 9,4%, en var 14,2% að jafnaði í þingkosningum á árunum 1959-1979.

Alþýðuflokkurinn

Fylgi Alþýðuflokksins hefur verið sveiflukenndara en fylgi annarra flokka nú hin síðari ár. Í kosningunum nú í apríl fékk flokkurinn 11,7% atkvæða yfir landið í heild. Í kosningunum sjö, frá 1959 til 1979, var fylgi flokksins töluvert hærra að jafnaði, eða 14,9%. Í tvennum kosningum hefur Alþýðuflokkurinn farið neðar en nú. Fyrst í þingkosningunum 1971, eftir 12 ára setu í „viðreisnarstjórninni" með Sjálfstæðisflokknum, en þá hlaut flokkurinn 10,5% atkvæða. Enn lækkaði svo gengi flokksins í næstu kosningum á eftir, sem háðar voru árið 1974, en þá fór Alþýðuflokkurinn lægst og hlaut aðeins 9,1% atkvæða. – Mest fylgi á þessu tímabili hlaut Alþýðuflokkurinn hins vegar í alþingiskosningunum árið 1978 og komst í 22% og 14 þingmenn. – Nú fimm árum síðar hefur Alþýðuflokkurinn tapað 8 af þessum 14 þingmönnum, en 6 standa eftir. Hér að ofan var bent á, hversu lítið afl Framsóknarflokksins sé á höfuðborgarsvæðinu. Ekki er síður athyglisvert hversu bág staða Alþýðuflokksins er víðast hvar úti um landið, en nú er svo **komið að Alþýðuflokkurinn á engan þingmann austan Hellisheiðar og Hrútafjarðarár.**

Alþýðubandalagið

Í kosningunum þann 23. apríl s.l. fékk Alþýðubandalagið 17,3% atkvæða yfir landið í heild, en í kosningunum sjö frá 1959 til 1979 var fylgi flokksins að jafnaði 18,2%. Í öllum kosningunum á þessu árabili hefur fylgi flokksins verið á milli 15 og 20%, nema í sigurkosningunum miklu þegar það fór upp í 22,9%. Reyndar er það svo að í öllum kosningunum frá árinu 1942, þá hefur fylgi Alþýðubandalagsins og áður Sósíalistaflokksins verið á milli 15 til 20% að undanskildum kosningunum 1978. Þótt fjórir áratugir séu langur tími í einni mannsæfi, þá skyldu menn samt varast að halda að hér sé eitthvert lögmál á ferðinni, sem ráði fylgi Alþýðubandalagsins. Þvert á móti sýndu kosningarnar 1978 að það er hægt að brjótast upp úr 20% þakinu og auðvitað gæti það líka gerst sé slælega að málum staðið, að Alþýðubandalagið félli niður úr 15% botninum. En kosningarnar nú voru sem sagt nálægt því að skila meðalútkomu fyrir Alþýðubandalagið.

Nýju framboðin

Sumir hafa viljað telja Bandalag jafnaðarmanna og Samtök um kvennalista sigurvegara í nýliðnum kosningum. Slíkt er hæpið mat. Það hefur alloft gerst áður á síðustu áratugum, að smáflokkar hafa fengið menn kjörna í einum kosningum eða fleiri án þess það hefði nein varanleg áhrif á flokkaskipanina. Hér hefur enginn nýr flokkur brotist í gegn til verulegra og varanlegra áhrifa síðan Sósíalistaflokkurinn vann sinn mikla kosningasigur árið 1942 og hlaut 18,5% atkvæða og 10 þingmenn. Síðan þá hefur flokkaskipanin verið óbreytt á Íslandi í öllum aðalatriðum og svo er enn.

Kvennaframboðið vann góðan sigur í borgarstjórnarkosningum í Reykjavík í fyrra og fékk kjörna tvo borgarfulltrúa út á 10,9% atkvæða. Í alþingiskosningunum nú í apríl fengu Samtök um kvennalista mun minna fylgi í Reykjavík eða 8,4%. Þannig hafði tapast í Reykjavík nær fjórði hver kjósandi á þessu eina ári. Og á Akureyri fékk Kvennaframboðið 17,4% fylgi í bæjarstjórnarkosningunum í fyrra, en Samtök um kvennalista fengu hins vegar aðeins 5,8% í Norðurlandskjördæmi eystra í þingkosningunum nú. Slíkt er ekki sigur.

Vilmundarbandalagið fékk fjóra menn kosna á þing að þessu sinni, einum fleiri en Kvennalistarnir. Það kann að sýnast nokkuð góð útkoma, en sker þó ekki úr um eitt eða neitt og framtíðin óviss. Við skulum minnast þess, að Samtök frjálslyndra og vinstri manna fengu 8,9% atkvæða í þingkosningunum 1971 og 5 þingmenn kjörna, en Vilmundur fékk 7,3% nú og fjóra menn. Samtök frjálslyndra hröpuðu svo niður í 2 þingmenn strax í næstu kosningum og dóu síðan út. Við viljum ekki hafa uppi neinar hrakspár Vilmundi til handa, en vafamál hlýtur það að teljast hvort flokkur hans sé lífvænlegri en samtök Hannibals og félaga á sínum tíma.

Það eitt er ljóst að tilkoma hinna nýju smáflokka á Alþingi gerir stjórnarmyndun án Sjálfstæðisflokksins mun erfiðari en ella, og er það þó trúlega ekki það sem flestir kjósendur V og C listanna stefndu að.

–k.